

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний

Кафедра психології і педагогіки

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Символдрама

Освітньо-професійна програма Психологія

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Антонова Зінаїда Олександрівна,
Профайл викладача	http://psy.khnu.km.ua/1134-2/
E-mail викладача(ів)	shvedzina@ukr.net
Контактний телефон	+380673608969
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=2127
Навчальний рік	2020-2021
Консультації	Очні: понеділок, 5-а пара, 3-405а он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
					Аудиторні заняття				Індив. робота студента	Самостійна робота студента, в т.ч. ІРС			Курсовий проект	Курсова робота
			Кредити ЄКТС	Години	Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Денна	4	8	4,0	120	60	30	30			60			+	Іспит

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Символдрама» є складовою вибіркової частини дисципліни професійної підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітнього рівня. Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); наочні методи (відеофільми, слайди); лабораторні заняття (з використанням, тренінгів, майстер-класів, демонстраційних сеансів, практикумів), самостійна робота (індивідуальні завдання) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією та методами сучасної психотерапевтичної роботи за методом символдрами, набуття студентами практичних навичок для надання психотерапевтичної допомоги тощо

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни – засвоєння студентами основних положень та напрямків глибокої психології, їх хронології становлення та розвитку; вивчення теоретичних основ кататимно-імагінативної психотерапії (символдрами), ознайомлення з методами даного напрямку для надання психологічної допомоги, отримання індивідуального досвіду; вироблення критичного, недогматичного погляду на різні психологічні теорії, вміння визначати їх переваги та слабкі сторони.

Завдання дисципліни: ознайомити студентів з основними теоріями глибокої психології; надати студентам знання про методологію проведення психотерапії методом символдрами; детальний аналіз основних технік, мотивів символдрами у роботі з клієнтами.

Результати навчання Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вміло використовувати понятійний апарат у професійній діяльності; правильно оцінювати проблематику клієнта; класифікувати рівень та тип розвитку психічної організації клієнта; визначати у кожному випадку відповідний вид терапії; знати особливості роботи з дітьми та підлітками у символдрамі; застосовувати символдраматичні вправи та техніки на практиці; надавати психотерапевтичну допомогу.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання

№ тижня	Тема лекції	Тема лабораторного заняття	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Введення в основи кататимно-імагінативної психотерапії	Сутність методу символдрами.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 1.	4	[3] с.54-101; [6] с.7-115; [8] с.7-115;;
2	Техніка роботи з малюнком у символдрамі	Робота з малюнком у символдрамі	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 2.	4	[2] с. 31-35, [11] с. 44-47, [12] с. 22-25
3	Класичний психоаналіз З.Фрейда	Основні положення психоаналізу.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 3. Виконання домашнього завдання.	4	[17] с. 7-170; [22] с.38-109
4	Психоаналітична діагностика особистості. Рівні розвитку психічної організації особистості	Психоаналітична діагностика особистості.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 4.	4	[2] с. 41-43, [10] с. 82-85, [12] с. 53-55, [13] с. 40-41, [17] с. 32-35
5	Психоаналітична діагностика особистості. Типи організації особистості	Рівні розвитку психічної організації особистості.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 5.	4	[3] с. 54-101; [8] с. 7-115; [16] с. 25-89;
6	Теорія об'єктних відносин	Типи організації особистості..	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до тестового контролю матеріалу за темами 1-6. Підготовка до практичного заняття за темою 6.	4	[26] с. 38-109; [41] с.305-608.
7	Теорія об'єктних відносин. Основи егопсихології	Сучасна теорія об'єктних відносин. Концепція егопсихології	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 7. Виконання домашнього завдання.	4	[2]с.2-95; [3]с.101-118; [4]с.3-158;
8	Психологія Самості Х.	Глибоко-психологічний підхід у	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури.	4	[15]с.7-330; [31]с.7-460; [37]с.1-259.

	Кохута	психології самості Х.Кохута.	Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 8.		
9	Характерологічний аналіз К.Хорні	Характерологічний аналіз К.Хорні.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 9.	4	[1] с. 112-114, [4] с. 98-102, [6] с. 85-86,
10	Теорія міжособистісних відносин Г. Саллівена	Теорія міжособистісних відносин Г. Саллівена	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 10.	4	[9] с. 73-75, [24] с. 104-105
11	Структурний психоаналіз Ж. Лакана	Структурний психоаналіз Ж. Лакана	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 11.	4	[1] с. 82-85, [3] с. 58-64, [4] с. 108-115
12	Аналітична психологія К.Юнга	Аналітична психологія К.Юнга	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до тестового контролю матеріалу за темами 7-12. Підготовка до практичного заняття за темою 12.	4	[3] с. 124-135, [6] с. 98-105, [8] с. 41-45
13	Індивідуальна психологія А.Адлера	Індивідуальна психологія А.Адлера	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 13. Виконання домашнього завдання.	4	[5] с. 176-187, [6] с. 112-121, [7] с. 32-35, [18] с. 23-35, [29] с. 142-167
14	Символдрама у роботі з дітьми та підлітками	Символдрама у роботі з дітьми та підлітками	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 14.	4	[1] с. 119-125, [3] с. 88-97, [6] с. 123-135
15	Групова символдрама	Групова символдрама	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури. Підготовка до поточного контролю. Підготовка до практичного заняття за темою 15.	4	[3] с. 41-46, [6] с. 51-53, [26] с. 64-69

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і лабораторні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене лабораторне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До лабораторних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перерахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>). Виконуючи самостійну роботу з дисципліни, студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Оцінювання академічних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються відповідно до структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінювання студентів денної форми навчання складається з таких елементів: робота в групі, тестовий контроль, самостійна робота (домашні завдання), семестровий контроль (залік). Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу, але не здав семестровий контроль (залік), вважається невстигаючим.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Самостійна робота	Семестровий контроль
РГ	ТК	Домашні завдання	Залік
Т: 1-15	Т: 1-8, 9-15	Т: 1-15	За рейтингом
ВК: 0,3	0,4	0,3	0

Умовні позначення: РГ – робота в групі; ТК – тестовий контроль; Т – тема; ВК – ваговий коефіцієнт.

Пропущене заняття студент зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Оцінювання студентів заочної форми навчання складається з таких елементів: усне опитування, контрольна робота і семестровий контроль (залік).

Критерії оцінювання за видами робіт

Домашні завдання, усне опитування

Оцінювання знань студентів під час практичного заняття здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекидає їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Тестовий контроль

Тестування відбувається у Модульному середовищі для навчання ХНУ. Студент може пройти тест письмово за умови здачі заборгованості або відсутності технічних можливостей для комп'ютеризованого проходження тесту.

На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Для кожної теми, що виноситься на тестовий контроль, розроблений окремий тестовий блок, що містить 10 завдань. Вірна відповідь за кожне завдання в один бал. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, наведена у таблиці.

Сума балів за тестові завдання	0–4	5–6	7–8	9–10
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова оцінка за семестр згідно з інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. При цьому за інституційною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75 – 5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок.
B	4,25 – 4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75 – 4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25 – 3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00 – 3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.
FX	2,00 – 2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.
F	0,00 – 1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Історія створення методу символдрами Х Льюїнера.
2. Суть методу символдрами.
3. Показання та протипоказання для застосування символдрами.
4. Етапи символдраматичної психотерапії.
5. Основні мотиви символдрами.
6. Класичний психоаналіз.
7. Стадії психосексуального розвитку за З.Фрейдом
8. Топічний підхід З.Фрейда.
9. Методика і техніки психоаналізу.
10. Аналітична психологія Юнга.
11. Періоди життєвого циклу за К.Юнгом.
12. Структура психічного буття людини за К.Юнгом: свідомість, індивідуальне несвідоме, колективне несвідоме.
13. Індивідуальна психологія Адлера.
14. Основні положення вчення А. Адлера.
15. Сутність селф-психології Х.Кохута.
16. Види самості за Х. Кохутом.
17. Основні поняття структурного психоаналізу.
18. Регістри психіки за Ж.Лаканом.
19. Типи захисних реакцій К.Хорні.
20. Міжособистісні стратегії за К.Хорні.
21. Основні невротичні симптоми за К.Хорні.
22. Сутність теорії міжособистісних відносин Г. Саллівена.
23. Основні поняття теорії міжособистісних відносин Г.Саллівена.

24. Особливості психотерапії міжособистісних відносин.
25. Концепція про «внутрішній об'єкт». М.Кляйн.
26. Депресивна позиція раннього психічного розвитку немовляти за М.Кляйн.
27. Параноїдально-шизоїдна позиція раннього психічного розвитку немовляти за М.Кляйн.
28. Концепція Д. В. Віннікота «достатньо хороша матір».
29. Концепція «перехідного об'єкту» Д. В. Віннікота.
30. Концепція виникнення психотичних та антисоціальних тенденцій Д. В. Віннікота.
31. Концепція М.Малер.
32. Етапи розвитку ідентичності за Е.Еріксоном.
33. Внесок у розвиток егопсихології А.Фрейд.
34. Концепція А.Фрейд «лінії психічного розвитку».
35. Захисні механізми за А.Фрейд.

Рекомендована література

Основна література

1. Адлер А. Практика и теория индивидуальной психологии -СПб.:Питер,2003 -256с.
2. Винникотт Д.В. Разговор с родителями /Пер. с англ. М.Н. Почукаевой, В.В. Тимофеева. — М.: Независимая фирма “Класс”, 2007. — 96 с.
3. Каліна Н.Ф. Психотерапія : підручник / Н.Ф. Каліна. — К.: Академвидав, 2010. — 288 с.
4. Кляйн М. Детский психоанализ /Пер. Ольги Бессоновой. — Институт Общегуманитарных Исследований, 2010 -160 с.
5. Кохут Х. Анализ самости: Систематически» подход к лечению нарциссических нарушении личности / Пер. с англ. -М., "Когито-Центр", 2003. - 308 с.
6. Обухов Я.Л. Символдрама : введение в основную ступень / Я.Л. Обухов. — Ростов-на-Дону: Мини Тайп, 2005. — 120 с.
7. Салливан Г.С. Интерперсональная теория в психиатрии. — М.: Ювента; СПб.: КСП+,1999. — 347 с.
8. Фрейд З. Основные психологические теории в психоанализе. — СПб.: Алетейя, 1998. —251 с.
9. Хорни К. Психология женщины. Самоанализ. Серия: Мастера психологи. Питер, 2013. -320 с.
10. Юнг К.Г. Аналитическая психология. Прошлое и настоящее -М.:Мартис,1995 -320с.

Додаткова література

1. Боев И.В.; Обухов Я.Л. Символдрама: коррекция личностных и поведенческих нарушений: монография. - Ставрополь: Сервисшкола 2009. - 167 с.
2. Васильев А.К.; Кицына Т.А.; Овсянников М.В. Справочник по психотерапии; под общ.ред. д.м.н., профессора В.В. Макарова. - М.: Астрель, 2009. - 320 с
3. Винникотт Д.В. Семья и развитие личности. Мать и дитя. — Екатеринбург: Изд-во «ЛИТУР», 2004. — 400 с.
4. Гуревич П.С. Теория и практика психоанализа:прогр. и учеб. пособ..Вып.1 .-М.:Моск. психолог-социал. ин-т, 2000 .-208с.
5. Грегг М. Ферс. Тайный мир рисунка. Исцеление через искусство / Пер. с англ. — СПб «Деметра», 2003.— 176 с.
6. Зубалий Н.П., Левочкина А.М. Основы психотерапии: Учеб. пособие. — МАУП, 2001. — 160 с.
7. Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції: підготовка психолога- практика: Навч. Посіб. / Т.С. Яценко, Б.Б. Іваненко, С.М. Аврамченко та ін.; За ред. Т.С. Яценко. — К.: Вища шк., 2008. — 342 с.: іл.
8. Кохут Х. Восстановление самости // Пер. с англ. -М., "Когито-Центр", 2002. - 132 с.
9. Лакан Ж. Еще. (Семинар, Книга XX (1972-73)) / Пер. с фр./А Черноглазова. М.: Издательство "Гнозис", Издательство "Логос". 2011. - 174 стр.
10. Лакан Ж. Изнанка психоанализа (Семинар, Книга XVII (1969-70)) / Пер. с фр./А Черноглазова. М.: Издательство "Гнозис", Издательство "Логос". 2008. - 272 стр.
11. Ларри Хьелл, Дэниел Зиглер. Теории личности . — СПб.: Питер, 2006. — 402 с.
12. Левчук Л. Психоаналіз: історія, теорія, мистецька практика:навч. посіб.-К.:Либідь, 2002 .-255с
13. Лейбин В.Психоанализ: учебник - СПб.: Питер, 2002 -576 с.
14. Малкина-Пых. И.Г. Психосоматика / И.Г. Малкина-Пых. — М.: Эксмо, 2009. — 1024 с.
15. Марцинковская Т.Д. История психологии. Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений.- 4-е изд., стереотип. - М.: Издательский центр «Академия», 2004. - 544 с.
16. Основы психотерапії: навч. посіб. / В.І. Банцер, Л.О. Гребінь, З.В. Гривул [та інш.]; під заг. ред. К.В. Седих, О.О. Фільц, Н.Є. Завацька. — Полтава: Алчевськ: ЦПК, 2013. — 329с.

17. Юрченко Т.П. Кататимно-имагинативная психотерапия в группе. В: Типология личности в символдраму достойной методах психотерапии. Сборник научных работ. Ставрополь: Графа 2009. С. 293-298.
18. Яценко Т.С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика: Навч. Посіб. – К.: вища шк., 2006. – 382 с.